

kültür • sanat • edebiyat • ve falan-filan

®

eskiay

No: 04
Ağustos 20
e-dergi
ücretsiz

dergikalbursaman@gmail.com

Kalbursaman

Hususi ve beratlı bir usul dairesinde
istihzar edilmiştir...

abdo payaslı
ahmet tascioğlu
ahmet zeki yeşil
aslı ardıç
aziz yavuzdoğan
berceste beyribey
ekrem borazan
emre mutlu
gülçin sancak
günce yavuzdoğan
hasan çağın y.
hasan efe
hasan şimşek

ilhan berk
necati güngör
nursen nar
o.yavuz inal
sevket yalaz
yağmur taylan

BEN DE
SIYAH KUŞAĞIM.
ONA GÖRE DENK
ALIN AYAGI-
NIZI!

Z

KUŞAĞI
milenyum
çocukları...

Yetişkin dünyanın düzenine isyanın romanı
Borç içinde yüzen yazarlar
Adı "Dolmuş"tu ve "münasip bir yerde"ydi
SEVİŞTİKÇE HAYATLA, ÖLÜM DEDİKODU ÜRETİR
Sinemanın "deli"si bir yönetmen

Bu dergi, her daim
amatör bir ruh ile
fakat yılların birikimi
bir deneyimle profesyonel
bir tasarım ve yayıncılık
anlayışıyla huzurunuzda...

FENA ADAM

kültür, sanat, edebiyat,
falan-filan

**Kalbur
Saman**

e-dergi
ÜCRETSİZ

Hususi ve beratlı
bir usul dairesinde
istihzar edilmiştir...

No: 04 • Ağustos-2020

Yayın Yönetmeni
ve görsel tasarımı:
Aziz Yavuzdoğan

Yazı işleri:
Günce Yavuzdoğan

Editörler:
**Eray Mahmut Y.
Hasan Çağan**

Kapak tasarımı:
Aziz Yavuzdoğan

BU SAYIDA:

• abdo payaslı • ahmet taşçı-
oğlu • ahmet zeki yeşil • aslı
ardıç • aziz yavuzdoğan • aslı
didem berceste beyribey pri-
ce • ekrem borazan • emre
mutlu • gülçin sancak • hasan
çağan y. • hasan efe • hasan
şimşek • ilhan berk • necati
güngör • nürsen nar • osman
yavuz inal • yağmur taylan

İLETİŞİM:
e-posta: dergikalbursaman@gmail.com
WhatsApp: 0532-235 96 13

© KALBUR SAMAN /
aziz yavuzdoğan, Eskişehir
• Dergide yer alan tüm yazı ve
çizimlerin her hakkı saklıdır.
Yayıncının izni alınarak
ya da kaynak gösterilerek
kısmen alıntı yapılabilir.
Dergide yer alan bütün yazı ve
resimlerin yasal sorumluluğu
eser sahiplerine aittir...

Memleket HAZRETLERİ

**Zamlı
maaşlarını ve
bayram
ikramiyelerini
alan emekliler
sevinçten
çıldırıldı!**

**Benzetmek
gibi olmasın!**

• Yunanistan'da gece karan-
lığında hırsızın biri şık giyimli
bir adamı durdurur:
- Çabuk paranı ver!
Sen benim kim
olduğumu biliyor musun?
- Kimsen kimsin, bana ne!
- Ben eski bakanlardan Niko...
- Öyle mi? O zaman çabuk
paramı ver!

Anlatılmaz yaşanır...

• Adamın biri, arkadaşıyla
geçim derdi muhabbeti
yaparken havayı yumuşatmak
için "yeni bir ekonomik kriz
fıkrası var, duydun mu?"
deyince; arkadaşı
yanıtlamış, "Duymadım ama
yaşıyorum!"

Aylar öncesinden hemen bütün
haber bültenlerinden ve de inter-
net sitelerinden günbe gün
"Müjde!" diyerek, içeriği
değişmeyen ancak farklı başlıklarla
defalarca tekrarlanan temmuz ayı
yüzde 5,75 zamlı emekli maaş ve
1000 TL'lik bayram
ikramiyelerine nihayet kavuşan
milyonlarca emekli "buna da
şükür" çığlıklarıyla sevinçten
çığına döndü...

**Karacaoğlan
der ki;**

Karacaoğlan der memur başıma,
evde beş nüfus bakar bir maaşıma,
belki de mezarımın baş taşına,
zamlı baykuş konar bir gün...

~ a.y.

www.kurbanliksepeti.com

#KoronaVirüs
#BakİkinciDalgaGeliyor

Covid-19
salgını tedbirleri
kapsamında
harekete geçen
bazı girişimciler
kurbanlıkları
moto kuryelerde
kapınıza kadar
getirmek için
birbirleriyle
yarışıyorlar (!)

BOŞU
BOŞUNA
UĞRAŞIYORSUNUZ
EVLADIM. KİTAP
DERGİ OKUYAN
MI KALDI?!

**Eskişehir'de bir
müze daha...**

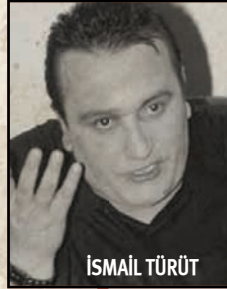
Müzeler kenti Eskişehir'de
Antoine de Saint-Exupéry'nin
"Küçük Prenses" kitabının 400
farklı dilde 2 bin basımından
oluşan "Küçük Prenses Kitap
Müzesi" açıldı. Korona virüsü
salgını nedeniyle resmi açılışı
yapılamayan müzeye sınırlı
sayıda ziyaretçi kabul ediliyor.
Eskişehir Anadolu Lisesi
felsefe öğretmeni Ali Lida,
kitabın birçok farklı dildeki
baskısını bir araya getirip
okula ait lojman binasını
müzeye dönüştürmüş...

ARŞİV UNUTMAZ!

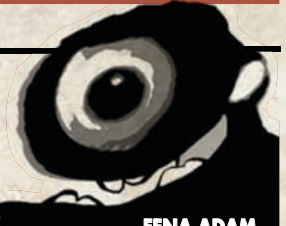
**Türkücü Türüt'ün,
"Lamba Kafa"sı...**

Rize'de sahne aldığı programda espri
yapmaya çalışan İsmail Türüt'ün "*Lamba
Kafa*" şeklinde seslendiği kişi başsavcı çıktı.
Memleketi Rize'de özel bir gecede sahne alan
İsmail Türüt, protokol masasını horon
tepmeye davet etti. Tanıdığı isimleri "*Sayın
valim, sayın milletvekili*" şeklinde saygılı
bir üslupla sahneye çağırarak Türüt,
aynı masada oturan kendisi de
Karadenizli olan başsavcıyı
tanıyamadı ve kelliğine gönderme
yaparak "*Uy, lamba kafa sen de
gel*" dedi. Daha sonra bir Ankara
ziyaretinde Yargıtay'a giderek
"*Lamba kafa*" dediği savcının
özür dilemek istedi ama işleri
daha da karıştırdı. Başsavcı, eğilip
bükülerek "*Efendim, siz benim
sözlerimi anlamadınız. Bizim
memlekette önde gelen saygın
isimlere 'lamba kafa' denir*"
diyen Türüt'ü "*Ben de Hopalıyım. Sen kimi
kandırırıyorsun ulan!? Özerin kabahatinden
büyük. Asabımı
bozmadan defol git*" diye azarlayarak
odasından kovdu...

(20.04.2005, haberturk.com)

İSMAİL TÜRÜT

FENA ADAM

Merhaba...

Ağustos sayımızla karşınızdayız. Doğrusunu isterseniz ne yazık ki okuyan-okumayan hiçbir kesimden pek ilgi gördüğümüz söylenemez. Aslında bu ilgisizlik yalnızca **KALBUR SAMAN** için geçerli değil. Gazete, dergi ve kitap okurlarının sayısı ortada...

Dijital bir çağda yaşıyoruz ve basılı (ücretli) yayınların gittikçe düşen tirajına karşılık birçok yayın internet üzerinden ücretsiz yayımlara başladı. Buna karşın görülen o ki; ücretsiz de olsa insanların bir şey okuyacağı yok...

Bu okumayan kitlenin için de ne yazık ki yazar-çizer geçinen insanlar da ağırlıklı...

Söylenecek çok şey var ancak ne söylesek o da boş...

Biz en iyisi sosyal medyadaki uğraşlar için kolaylıklar dileyelim ve fazlalaf kalabalığı yapmayalım...

Sonraki sayıda görüşür müyüz yoksa görüşmez miyiz zamana bırakalım...

iyilik, güzellik ve sağlık dileğiyle...

aziz yavuzdoğan

Kültür, sanat, edebiyat
ve falan filan

**Kalbur
Saman**
e-dergi

parmaklarınızın ucunda

ya da elinizin altında!

bilgisayarınızda
tabletinizde ve
akıllı telefonunuzda!

ister **çevrimiçi** okuyun
isterseniz **pdf** dosyasını indirin
ve dijital baskıda **basılı dergi**
hâline getirip arşivleyin...

eskiay

issuu

www.azizyavuzdogan.com

bize yazın... !

• Yayınlanmasını istediğiniz yazı ve çizim çalışmalarınızı değerlendirilmek üzere her ayın 15'ine kadar dergikalbursaman@gmail.com elektronik posta adresimize gönderebilirsiniz...

**DERGİMİZ DİJİTAL PLATFORMDA
ÜCRETSİZ YAYINLANMAKTADIR...**

Çevrimiçi okumak için:

<https://issuu.com/dergikalbursaman>

PDF indirmek için:

<http://www.azizyavuzdogan.com/images/e-dergi/kalbursaman>

**DERGİMİZ TİCARİ BİR AMAÇ TAŞIMAMAKTADIR. PARAYLA SATILAMAZ...
OKURLARIMIZ BU DERGİYİ DİJİTAL BASKICIDA BASILI BİR DERGİ YAPTIRIP ARŞİVLEYEBİLİRLER...**

Z kuşağı

Son dönemde kendilerinden sıklıkla söz edilen, Z kuşağı denilen, teknoloji çağının içinde doğan bazı gençlerle söyleştik. Kendilerine Dünya'ya bakışları, gelecekle ilgili beklentileri, umutları ve önceki kuşakla olan çatışmaları üzerine sorular yönelttik. Her ne kadar ülke ve Dünya genelinde sosyo-ekonomik ve politik görüşlerini doğrudan sormasak bile, sorularımıza verdikleri yanıtlarda görülen o ki; medyada haklarında yapılan çeşitli saptama-yorumların aksine onlar aslında apolitik bir kuşak. Örneğin ülkemizdeki siyaset gündemiyle ilgilenmeyi, genç işsizliğin yüzde 25'lerde olmasına rağmen, bu konu hakkında hiç söz etmediklerini okuyacaksınız. Belki de klasik anlamda bir politik anlayışın dışında, bakıyorlar. Eskilerin "bizim zamanımızda" şeklindeki basmakalıp sıkıcı söylemine karşılık, "şimdi bizim zamanımız" dedikleri bir yerdeler. Demek ki bu modeller böyle...

eray mahmut y. / gündem

milenyum çocukları...

Süleyman Can Yüce (18 yaşında, öğrenci.)

Dünyaya nasıl bakıyorum? Dünya kötü ama güzel detayları olan bir yer... Hayattan pek bir beklentim yok. Basit şeyler istiyorum, daha minimalist bir hayat yani... Eski kuşakla düşüncelerime gelince, bizimle aynı devirde doğmadıkları için daha geri kafalılar...

Petek Gençoğlu (18 yaşında, öğrenci.)

Bence Dünya çok sıkıcı... Hayattan beklentim sadece hayallerime ulaşmak... Bizden önceki kuşakla olan anlaşmazlığım bizlere karşı saygılı olmamaları...

Burcu Gürkan (21 yaşında, öğrenci.)

Dünya'da bileceğimiz, deneyim edebileceğimiz çok fazla şey var. Bunların tümüne şahit olamayacak kadar ömrümüzün kısa olması beni üzüyor... Hayattan beklentim; her döneminde mutlaka beni heyecanlandıracak bir şeylerin olmalı, monotonluktan uzak olmalı. Tek istediğim yaşayacağım hayatın dolu dolu geçmesi, belirli bir yaş katettikten sonra geride kalan yaşlarım için pişmanlık duymamalıyım. Kendimden önceki kuşağın gelenek göreneklere çok bağlı olması ve aynı bağlılığın benden beklenmesi konusunda anlaşmazlıklar yaşıyorum...

Ece Gizem Arı (20 yaşında, öğrenci.)

Dünya; içinde yaşaması her geçen gün biraz daha zorlaşan, ama yine de türlü güzellikler barındıran bir yer bence... Hayattan beklentim ise istediğim gibi yaşayabileceğim standartlara sahip olmak ve hayatı anlamlı kılan güzel arkadaşlıklar edinmek... Eski kuşak insanlar çoğu şeye kendi dönemlerinde olduğu gibi yaklaşmaları ve kendi dönemlerinden sonra gelen her kuşağa olumsuz değerlendirmeler yapmaları konusunda anlaşmazlıklarım olabiliyor...

Hilal Özbay (19 yaşında, öğrenci.)

Z kuşağı genç olarak, Dünya'nın durumunu, doğayı nasıl düzeltebiliriz, insan haklarını nasıl koruyabiliriz, geleceğimizi nasıl garanti altına alabiliriz diyerek düşünüyorum. Gelir seviyemiz giderimizi karşılayabilecek mi? Suyumuz tehlike altında, ileride içecek suyumuz olacak mı? Bütün bu olumsuzluklara rağmen hâlâ bir umudum var aslında. Bizim kuşağımız daha bilinçli. İnsan haklarına, hayvan haklarına daha duyarlı. Geçmişteki hataları düzelterek yeni bir düzen kurabiliriz diye düşünüyorum. Hayattan beklentilerim ise güvende olmak. Dışarı çıktığım zaman kendimi güvende hissetmek istiyorum ama yeri geliyor

evimizde bile güvende olmuyoruz. İleride herkesin güven ve huzur içinde, maddi ve manevi bir sorun olmadan yaşayabilmesini umut ediyorum. Sokaklarda çocukların korkusuzca oynayabileceği, komşumuzdan akrabamızdan şüphe duymadan yaşayabileceğimiz günleri umut ediyorum. Ben evde anneannem ve dedemlerle yaşadığım için önceki kuşağı çok iyi tanıdığımı düşünüyorum. Eski kuşakla en anlaşamadığımız konu ise kadınların da söz hakkı olduğunu kabullenmiyorlar. Bir kadının evde görevi olduğu kadar erkeğin de evde görevleri olması gerektiğini, ev işlerini yapabileceğini kabullenmiyorlar. En basitinden bir erkeğin arkadaşları ile tatile gitmesi onlar

için normal bir durumken kadının tek başına veya arkadaşları ile tatile gitmesine izin vermiyorlar. Neden diye sorduğumuzda ise kız başına ne yapacağını diyorlar. Biz sana güveniyoruz başkasına güvenmiyoruz diyorlar. Madem herkes kendi evladına güveniyor peki bu güvenilmeyen kısım kim?

Sevilay Karabulut (19 yaşında, öğrenci.)

Dünyanın her geçen gün insanlık açısından daha kötü bir hal aldığı ve insanların atalarımıza nazaran bencilleştiğini ve sahip olduğumuz dünyayı kötü bir yere dönüştürdüklerini düşünüyorum. Bu da dünyaya bakışımın karamsar olmasına neden oluyor... Hayattan beklentilerim, umutlarım nelerdir? Yaptığı işlerle insanlara örnek olan çevresindeki insanları iyi anlamda etkileyip dünyaya bir nebze de olsa iyilik kazandıran biri olmak... Bizden önceki kuşakla anlaşmazlıklar genellikle tercihlerin, isteklerin farklılığından kaynaklı fikir uyuşmazlığı yönünde oluyor...

Semanur Canlier (19 yaşında, öğrenci.)

Bir genç olarak Dünya'ya özgürce bakıyorum. Özgürce istediklerimi yapabileceğim bir yer olarak görüyorum Dünya'yı... Hayattan beklentilerim başkaları tarafından daha az yargılanmak, suçluymuşum gibi gözükmemek... Büyüklemeyle ilgili bir çatışma, anlaşmazlık yaşamadım, yaşıyorum... •

“Z” kuşağı safsatası!

prof.dr. hasan şimşek / makale-yorum

Cumhurbaşkanı R. T. Erdoğan'ın gençlerle gerçekleştirdiği sosyal medya iletişimi gündem oldu. “Like” “dislike” kavramları havada uçtu, muhalefet liderleri konuyu epey çekıştirdi. Televizyonlarda, internette ve sosyal medyada bir Z kuşağı tartışmasıdır aldı yürüdü. Siyasetçilerin Z kuşağını tanımadığı, bu nedenle bu kuşakta iletişim kurmakta zorlandığı vaazları verildi. Aynı genellemeler işverenler ve anne-babalar için de yapıldı. Devletin, işverenlerin ve anne-babaların da Z kuşağını tanımadığı, bu nedenle bu tür kurumsal yapılarla Z kuşağının çatışmaya düştüğü bu işin “guru”ları tarafından anlatıldı. Anlatılanlara göre Z kuşağının iki tane de öncülü var: X kuşağı ve Y kuşağı! Z kuşağını anlayabilmek için bu iki öncülü de iyi anlamak gerekli. Ancak bu yolla, yani birbirleriyle karşılaştırarak kuşakları anlayabiliyoruz.

Şimdi biraz işin gerçeğini konuşalım. Z kuşağı için sıralanan özellikleri okuyun, kendi ergenliğinizi ve ilk gençliğinizi düşünün. Siz de kendinizin o zaman bir Z kuşağı olduğunuzu göreceksiniz, ancak Z kuşağı için belirtilen yıllardan çok önce doğdunuz. Z kuşağı için yazılanların çoğu cep telefonu, internet, sosyal medya gibi teknolojiler hariç dünya tarihi boyunca doğan bütün ergen kuşaklar için geçerli.

Şu kuşak iyi liderlik yapar, bu kuşak tembeldir, şu kuşak müsrifler gibi genellemeler tamamen safsatadır. Her insan önce Z olur, sonra X veya Y olur. Bu kuşaklar için sıralanan pek çok özellik yaşlarla, yaşların iş deneyimleriyle, anne-baba olmalarıyla, aldıkları sorumluluklarla doğru orantılıdır. Her ergen devrimcidir, protesttir. Bu devrimci, protest ergen 40'lı yaşlarına geldiğinde yavaş yavaş muhafazakar olur, kendi ergenliğiyle çatışmaya düşer. Buna uzun yıllardır Sosyolojide “kuşaklar çatışması” diyoruz.

Yazının başında belirttiğim “X kuşağı kadınları (1965-79 arası doğanlar), iş hayatına ilk kez adım atan ve günümüzde kadının maddi özgürlüğünü kazanmasını sağlayan ilk nesildir” tanımlaması da tam bir uydurma! Türkiye açısından düşündüğümüzde 1960'lara kadar kadının elde ettiği sosyal, siyasal ve ekonomik hakları nereye koyacağız? 1965'de doğanlar bugün 55 yaşında, maddi özgürlüğü bırakın, bu kuşak geçmişte elde etmiş olduğu pek çok hakkı son 20 yılda kaybettiler! Ne diyelim, zırra tevil götürmez!

Peki, bu işin doğrusu ne?

Kuşakların birbirinden farklı olduğu, her kuşağın farklı sosyo-ekonomik, siyasal ve kültürel etkilere maruz kaldığı bilinen bir konudur. Örneğin Cumhuriyet kurulduğunda doğanlar, o yıllarda ergen olanlar ve o yıllarda gençlik yaşlarında olanlar, Cumhuriyetin'in ilanından hemen sonraki yıllarda doğanlar arasında Cumhuriyet bağlılığı üst düzeydedir. Bu kuşak kuruluş kuşağıdır. Bugün Cumhuriyet'e bağlılık, Atatürk sevgisi 1945-50'lere kadar olan yıllarda doğanlar arasında üst düzeydedir. Çünkü bu kuşak bir devrimin ilk kuşağıdır, o devrimin kuruluş değerlerini en çok içselleştirmiş kuşaktır o.

68 kuşağı özgün bir kuşaktır. Bu kuşak küresel düzeyde bir sivil devrimin kuşağıdır. Protest ve radikal bir kuşaktır. Belki de en entelektüel kuşaktır. Dünyanın her tarafında içinden pek çok önemli yazar, şair, sanatçı, sinema ustası, gençlik önderi çıkmıştır. Eşitlikçilik yanlısı, ırkçılık karşıtı, kadın hakları taraftarı bir kuşaktır. 1980'lerden itibaren ve 1990'larda yoğunlaşarak bir kuşak Yeni Liberal düzenin ağır propagandasını maruz kaldı. Bu kuşak şimdi 30'lu yaşlarında. Z kuşağı safsatası altında anlatılanların pek çoğu bu kuşağın özelliğidir, çünkü bu kuşak Yeni Liberal düzenin kuşağıdır. 2000'den sonra doğanlar, yani Z kuşağı safsatası ile anlatılanlar ise hem Yeni Liberal propagandanın etkisine maruz kalan hem de onu hızla terk eden kuşaktır. Yoğun dini propaganda bu kuşağı Ateizm'e ve Deizm'e yönlendirmiştir. Her genç kuşak gibi bu kuşak da otoriteye itiraz etmekte, siyasetçilere karşı cesur tavırlar göstermektedirler.

Diyeceğim o ki, bırakın bu Z kuşağı safsatasını.

Bu kuşak için bir şey diyecekseniz dünyanın bütün dillerindeki o kelimeyi söyleyeceksiniz: Gençlik! Genç bunlar, genç. Bunların kültüründen söz edeceksiniz her Sosyoloji kitabında bir bölüm olarak yer alan “gençlik kültürü” (youth culture) bölümüne bakabilirsiniz.

Merak ediyorum, bu 2000'lerde doğan ve adına Z kuşağı dedikleri kuşak yaşları 30'lara geldiklerinde bu pazarlamacılar ne diyecekler. Ancak, kumpas hazır ve devam ediyor. Öğrendiğim kadıyla yeni etiket hazırlanmış: Alfa kuşağı!

Bırakın bu safsataları, kuşakların değerlerini bilebilmek için onları çevreleyen sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel dinamikleri anlamaya çalışın.

“Hap yap para kap” derdik çocukluğumuzda! Kolay yoldan para kazanmak, ekmeden biçmek demek. Bu Z kuşağı safsatası da tam böyle bir şey işte!

(Kaynak-özetle:
Odatv.com, 5.7.2020)

“Münasip bir yerde”ydi...

Türk karikatürünün bir çok önemli çizerlerinin erken dönem karikatürlerinin yayımlandığı “Dolmuş” dönemin önemli mizah dergilerindendi. İlhan Selçuk’un kurucusu olduğu ve 130 sayı çıkan dergi Akbaba’nın tam tersine, daha eleştirel bir mizah anlayışını benimsemişti. Kadrosunda, Turhan Selçuk, Ferruh Doğan, Ali Ulvi Ersoy, Tonguç Yaşar, Oğuz Aral, Eflatun Nuri, Mustafa Eremektar ve Sinan Bıçakçıoğlu gibi karikatürcüleri barındıran Dolmuş, hem çizgilerde farklılaşmanın hem de konularda çeşitlemenin başladığı döneme damga vurmuştur. Bedii Faik ve Rifat Ilgaz gibi isimler de yazılarıyla bu dergide yer almıştır. Rifat Ilgaz’ın “Hababam Sınıfı” adlı ünlü eserinin ilk tohumları da Dolmuş’ta atılmıştır...

aziz yavuzdoğan / geçmiş zaman olur ki

İlhan Selçuk’un, içinden “Dolmuş” geçen bir yazısı: TIPIŞ TIPIŞ...

Dolmuş mizah dergisinin ilk sayısı 5 Ocak 1956’da çıktı. İmtiyaz sahibi Osman Asaf Kermen, Yazışleri Müdürü İlhan Selçuk...6-7 Eylül olaylarının daha dumanı tüttüyor...

Derginin ilk sayısında Şinasi Nahit Berker yazıyor:

“Ulus gazetesi ilk defa kapatılmıştı. Sebep İsmet İnönü’nün ‘Çetin İmtihan’ başlıklı makalesiydi. Aradan iki gün geçmişti...

Büyük odada kapının ağzına yakın oturmuş, yeşil masa üzerinde, neşrine müsaade edilen gazetelere, yarı gıpta, yarı lakaydı ile bakıyordum...

Birden İsmet Paşa içeri girdi. Girmesiyle de çıkışması bir oldu:

- Tembel tembel ne oturuyorsun?..

Hemen ayağa fırladım, hazır ol vaziyeti aldım, yüksek sesle cevap verdim:

- Sayenizde Paşam!”

...

Derginin 3’üncü sayısında “Birisinden Mektup” başlığı altında bir yazı yayımlanmıştı, kimin yazdığı açıklanmıyor, imza yok...

Mektubun giriş bölümü:

“Azizim İlhan,

Dolmuş’a başarılar dilerim. ‘Dolmuş’ sahiden tıka basa dolmuş, doldurulmuş...”

Kim yazmıştı mektubu?..

Aziz Nesin!..

Nereden yazmıştı?..

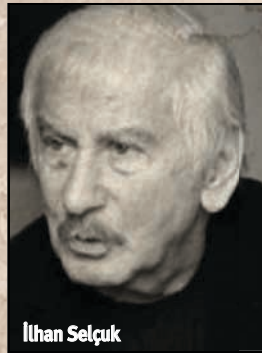
Hapishaneden..

6-7 Eylül olaylarıyla İstanbul baştan aşağı talan edilip Hristiyan yurttaşların canlarına kastedilmişti; şehir yağmalanınca ilan edilen sıkıyönetimin komutanı, Aziz’le birlikte solcuları (onların deyişiyle komünistleri) toplayıp içeri atmıştı...

Aziz Nesin içerden Dolmuş’a yazı göndermeye başladı; kuşkusuz adını açıklayamıyorduk.

...

Bir ülkenin en büyük kenti yağmalandığı zaman baştaki hükümet ne yapar?.. Dünya çapında ünlü İstanbul’da Hristiyanlara dönük saldırı “komünistler yaptı” diye geçiştirmek isteyen Başbakan kimdi?..

İlhan Selçuk

Adnan Menderes!..

İsmet Paşa’nın makalesi yüzünden Ulus gazetesini kapatıp İstanbul’daki yağma yüzünden Aziz Nesin’i içeri attıran Menderes birazcık sorumluluk üstlenip çekildi mi?..

Yok canım...

Milletvekillerine “Siz isterseniz hilafeti bile getirirsiniz” deyip koltuğunda oturdu.

Oktay Ekşi yeni TCY’nin (Türk Ceza Yasası) yürürlüğe girmesi üzerine (Dünya Basın Konseyleri Birliği Başkanı sıfatıyla) Başbakan Erdoğan’a gönderdiği mektupta demiş ki:

“Merhum Adnan Menderes de sizin gibi ve çevrenizde bulunanlar gibi gazetecilerin yalan yazdığından, insanların şereflerine, özel yaşamlarına haksız saldırıda bulunduğu şikâyetçiydi. Buna çare olarak, o da, aynen şimdi sizin izlediğimiz yolu izledi ve 1956 yılında 6733 sayılı Yasa’yı çıkarttı.”

...

Adnan Menderes de Recep Tayyip gibi karikatürlere bozulurdu; 1956’da İstanbul Basın Savcısı Hicabi Dinç ‘Dolmuş’u üst üste toplatmaya başlayınca görüşmeye gittim... Dedim ki:

- Bu böyle gitmez, sürekli toplatacaksınız, söyleyin!.. O zaman dergiye çıkarmayalım, kapatalım!

Hicabi Dinç babacan adamdı; gözlerime baktı..

- Sen, dedi, akıllı bir gence benziyorsun, söyledigimi anlarsın,

Başbakanın karikatürlerini derginin kapağına koymayın!..

Dostum Oktay Ekşi’nin mektubunu okuyunca aklım geçmişe takıldı, Erdoğan karikatüristlere ilişkin tepkilerinde Menderes’e benziyor.

...

Fransızların ünlü karikatürcüsü Plantu referandumdan bir gün önce Le Monde’da çıkan karikatüründe Başbakan Raffarin’i köpek gibi çizmişti...

Aklıma Musa’nın karikatüründeki kedi biçimiyle Recep Tayyip geldi... Plantu’nun başına bir şey geldi mi?..

Haaa.. bu arada “Yeni TCY” yalaka medyamıza mübarek olsun!..

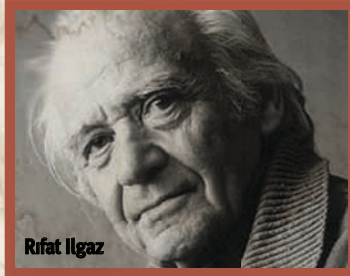
AKP’nin eline böyle bir araç geçti mi, “İlmli İslam Devleti Modeli”ne doğru tipış tipış gider.. miyiz?..

(Cumhuriyet Gazetesi, 2004)

HABABAM SINIFI • Rifat Ilgaz'ın ünlü kendisini aşan "Hababam Sınıfı," yazarın 1956'da Dolmuş dergisinde yazmaya başladığı öykülerin bir bölümünü birleştirerek, 1957 yılında kitaplaştırdığı eserdir. Rifat Ilgaz, yazılarını o zamanlar "Stepne" takma adıyla yazmaktaydı. Yazarın bu öykülerinin bir kısmı ise 1959'da Turhan Selçuk'un çizimleriyle yayınlanmıştır...

Rifat Ilgaz'ın mizah anlayışı...

"Önce benim anladığım mizah nedir bunu açıklayayım: Bir kez yazınsal tür değildir. Bir başka yazınsal tür ile birlikte vardır. Romanla, öyküyle, şiirle... Olaylara özgün bakış açıdır mizah. O açı nedir, ne olmalıdır? İnsanlara salt anlamsız kahkahalar mı attırarak, yoksa güldürürken bir şeyler de sezdirecek mi? Ayırım burada yatıyor. Güldürmeyle düşündürme arasındaki ilişkide. Günümüz mizahında -baza mizahçı arkadaşları değerlendirme dışında tuttuğumu belirtiyim- amaç çoğu kez hoşça zaman öldürtüp eğlendirmeye doğru eğilimli. Oysa 40'lı yılların mizahının başat niteliği güldürürken düşündürmektir... Toplumun yanlış işleyen yanlarını vurgulama, gerçeklerini gösterme, uyarmaydı. Yani ağzların kulaklara varması değildi istenen, dudaklar kımıldasın yeterdi. Güldürmek, eğlendirmek belki araç oluyordu; ama temelde istenen buydu. O dönemlerin çoğu mizah yapıtlarına bakın, görebilirsiniz bunu. Nitekim, benim

Rifat Ilgaz

Hababam Sınıfı da yanlış işleyen eğitim sistemimizden doğmuştur, onun yergisidir.

Diyeceğim, tümüyle alırsak bir nitelik ayrımı söz konusu. Hayır, benim amacım tümüyle güldürmek olmamıştır hiç. Tedirgin eden, tedirgin etmeye çalışan bir mizahçıdır. Uyuşturup yapıştıran, sakinleştirici bir mizah değil. İşlediğim olaylar olumsuz olabilir, ya da sıradan ve ilgisiz kişileri konu edebilirim. Ancak,

amacım, izleyene olumsuzun, yararlıının, doğru davranışın ve sağlıklı tutumun ne olduğunu göstermektir. Hep bozuk düzenin köküne gitmeye çalıştım. Gözümü toplumdaki ayırmadım. Kulağımı da halktan. Beni saran ve yaşadığım olayların tanıklığı da gözlemlerime katkıda bulundu."

Rifat Ilgaz

Cumhuriyet çocuğu

Demokrasi çocuğu

EFLATUN NURİ'nin "Dolmuş"taki bir karikatürü (1956.)

YAZISIZ.

SUAT YALAZ'ın "Dolmuş"taki bir karikatürü (1956.)

İMTİYAZSIZ, SINIFSIZ BİR KÜTLEYİZ...

TURHAN SELÇUK'un "Dolmuş"taki bir karikatürü (1956.)

BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ. BİR PADİŞAHIN ÜÇ GÜZEL KIZI VARMIŞ. BU KIZLARI ANTİDEMOKRASİ ADINDA BİR CANAVAR KAÇIRMIŞ....

ÇİZİM: AMENNA VDAYNKO

Anlar

jorge luis borges
(1899 - 1986)

Eğer, yeniden başlayabilseydim yaşamaya,
İkincisinde, daha çok hata yapardım.
Kusursuz olmaya çalışmaz, sırtüstü yatarım.
Neşeli olurum, ilkinde olmadığım kadar.

Çok az şeyi ciddiyetle yapardım. Temizlik sorun bile
olmazdı asla. Daha çok riske girerdim,
Seyahat ederdim daha fazla.

Daha çok güneş doğuşu izler, Daha çok dağa
tırmanır, daha çok nehirde yüzerdim.
Görmediğim bir çok yere giderdim.

Dondurma yerdim doyasıya ve daha az bezelye.
Gerçek sorunların olurdu hayali olanların yerine.

Yaşamın her anını gerçek ve verimli kılan
insanlardı ben. Yeniden başlayabilseydim eğer,
yalnız mutlu anların olurdu.

Farkında mısınız bilmem, yaşam budur zaten.
Anlar, sadece anlar. Siz de anı yaşayın.

Hiçbir yere yanında termometre, su, şemsiye ve
paraşüt almadan, gitmeyen insanlardı ben.

Yeniden başlayabilseydim eğer, hiçbir şey
taşımazdım. Eğer yeniden başlayabilseydim,
İlkbaharda pabuçlarımlı fırlatır atardım.

Ve sonbahar bitene kadar yürürdüm çıplak ayaklarla.
Bilinmeyen yollar keşfeder, güneşin tadına varır,
Çocuklarla oynardım, bir şansım olsaydı eğer.

Ama işte 85'indeyim ve biliyorum,
ÖLÜYORUM...

Brezilya'dan genç
bir sanatçı...

Thina Curtis

Brezilya'nın Sao Paulo kentinde yaşayan genç sanatçı
dostumuz Thina Curtis, sıkı bir Türkiye sevdalısı...
Ülkesinde fanzin yayımlayan Curtis aynı zamanda da
edebiyatçı kimliğiyle tanınıyor ve fanzin ile çizgi roman
dünyasının ilham perisi olarak da biliniyor.

aziz yavuzdoğan / genç figürler

Kültürel aktiviste **Thina**, çocuklarla ilgili eğitim ve sanatsal faaliyetlerde bulunuyor, çeşitli projeler üretiyor. İllüstratör arkadaşı **Fabiana Menassi** ile birlikte üretim içinde çeşitli dergilerde çalışmalarını yayımlıyorlar ve etkinliklere katılıyorlar. Birlikte ürettikleri çalışmalarından biriyle, geçtiğimiz yıllarda **Türkiye**'de, "**Kadın Karikatürcülerden, Kadın Karikatürleri**" sergisinde çalışmalarını yer almışlardı...

Kargalar bile güldürür...

Dergimizin yayımcısı ve karikatürist-yazar olan Aziz Yavuzdoğan karikatür kitaplarına bir yenisi ekledi. Daha önce yayımlanmış yedi karikatür, iki de şiir kitabı bulunan Yavuzdoğan'ın, kargalar üzerinden toplumsal gerçekliğe dikkat çeken, güldürürken düşündürən "Gaak" isimli karikatür kitabı Temmuz ayı ortalarında Tunç Yayıncılık'tan okurlarıyla buluştu...

günce yavuzdoğan / yeni çıkanlar

Karikatür ve mizahseverler, karikatürist ve yazar Aziz Yavuzdoğan'ın yeni karikatür kitabı ile buluştu...

Tunç Yayıncılık'tan yayımlanan "Gaak" adlı bu karikatür kitabında Yavuzdoğan, kargalar üzerinden toplumsal gerçekliğe gülünç, sıradışı, eğlenceli, hicivsel bir dille yaklaşım sergiliyor...

Kitap, toplumsal işlevi ile güldürürken sorgulamayı sağlayan bir eser olarak dikkat çekiyor...

Karikatürlerde, insan ile insan arasındaki ilişkiyi değiştirebilecek zihinsel dönüşüm, insanı ve toplumsal gerçekliği sorgulayan mizah anlayışı söz konusu...

Bu kitap için insanın sınırlılığının aşılması yönünde, "karşı-yazgı" oluşturan çizgili bir çalışma diyebiliriz... Eserin, okura canlılık katan uyarıcı bir etkisi var...

NE TUHAFSINIZ
EY İNSAN EVLADI!
BEYDABA'DAN TUTUN DA
LA FONTAİNE, EZOP MASALLARI FİLAN DERKEN
ÇAĞINIZIN TEKNOLOJİK AYGİTİ OYUNCAĞINIZLA
TURLU HAYVAN VİDEOLARI İZLEYİP, EĞLENEREK
BASMAKALIP İNSANİ ALGILARINIZLA VE ÖNYARGILARINIZLA
BİZİM GERÇEKLEŞİMİZİ ANLAMADAN YA DA
ANLAMAYI BİLE DÜŞÜNMEYEN, HATTA VE HATTA
KENDİ GERÇEKLEŞİMİNİZİN BİLE FARKINDA OLMADAN
HAKKIMIZDA FİKİR YÜRÜTÜYORSUNUZ...
KİMİNİZİ SEVİMLİ BULDUNUZ, KİMİNİZİ ÇİRKİN,
KİMİNİZİ UĞURSUZ İLAN ETTİNİZ, KİMİNİZİ TALİH KUŞU,
KİMİNİZİ SADIK DOST EYLEDİNİZ, KİMİNİZİ NANKÖR,
KİMİNİZ VAHŞİ SAVASÇI OLDUK SAYENİZDE, KİMİNİZ BARİŞÇİ,
KİMİNİZ BİNEKTİ SİZİN İÇİN, KİMİNİZ İNEK, KİMİNİZ AKILLI DEDİNİZ
KİMİNİZ BUDALA... KİMİNİZ İSE ASLAN KESİLDİNİZ BAŞIMIZA VE DE
KOÇ GİBİSİNİZ MAŞAALLAH! KENDİ YARATTIĞINIZ MİTLE İNANIYORSUNUZ.
OLUMLU YA DA OLUMSUZ EZBERLERİNİZİ HEP BİZE YÜKLEDİNİZ...

BEN VE ARKADAŞLARIM; BİZ LEŞ KARGASI FİLAN DEĞİLİZ!
BUDALA DA DEĞİLİZ SİZ, KARGA KARGA DEDİĞİNİZ İÇİN
KALKIP DA UÇUYORUZ... BU KİTAPTA ÇİZERİMİZİN KATKISIYLA;
SİZİN AKLINIZLA, KENDİ ÖZELEŞTİRİMİZİ DE İÇİNE KATARAK,
BİZ DE EĞLENMEK İSTEDİK...
BUYRUN EFENDİM...

GAAK!

10 kalbur samank

Önümüzdeki yıl meslek yaşamında kırkınıcı yılını kutlamaya hazırlanan Aziz Yavuzdoğan'ın daha önce yayımlanmış "Kartpostal Karikatürler-1", "Kartpostal Karikatürler-2", "İyi, Kötü, Çirkin", "Yazısız Şeyler-1", "Yazısız Şeyler-2", "Nasıl Karikatür Çizebilirim?", "Bu da Bize Kapak Olsun" adlı karikatür kitapları ile "Tin ve Ten" ve "Ertesi Dün" adlı şiir kitapları bulunuyor...

“NU”

mevsim kış diyorlarsa da
iklim bahar...

erik ağacında tomurcuk bir masal gibisin
kokluyorum işte beyaz çiçeklerini tam şuramda
koparmadan...

eskiyen kıyılarima doğru kanat çırpın
küçük bir güvercin telaşı taşıyordu uzaktan nefesin
kavuştun bak şimdi
korkarak geldiğin
bir arpa boyu
yoldan...

bin türlü yalana rivayet bu dünyada
yeryüzünün şahidi olsun tahtında gökyüzü ki;
bilincimin hemen altında
bastırılmış
tek gerçeksin
şimdi...

ah! gözüm dalıyor içine
zümrüt; içime çektiğim derin bakışlarında
tarih kendini sıfırlar
seninle...

kaf dağını aşacak belli ki bu aşk
erişilmez olan sensin...

aziz yavuzdoğan

“...daimon...”

Güz çiçeklerim kurudu,
Rafyalarım hazin ve sitemkar
Benliğimden kovulur daimon sıfatı...

Günlerdir bekliyorum..
Gece ıssız,
Gece senli düşüncelerle dolu..
Sen yokken vardı dahi düşlerim,
Sen varken susuz çöllere salındı satırlar...

Diyalektik bilincim yüz vermiyor
Bağlumda çağılıyor tragediyalar...

Uzun zaman olsa da senden gayri,
Seni bana anlatacak hikayeler seçtim,
Bilincimin derinliğinden...

Yüz çevirmedim,
Kalkıp gitmedim karantinalara..
Yalnızlığımıza bir ben daha büyüttüm
Sarhoş gecelerimde...

Sana geldim,
Ve terk ederek tekil düşlerimi
Sende kalacağım
Çoğul cümlelerde anlamlar büyütterek...

aslı ardıç

Karikatürlerle “Çocuk Hakları Sözleşmesi”

Karikatürist ve Adli tıp uzmanı bir akademisyen olan Prof.Dr. Halis Dokgöz'ün “Karikatürlerle Çocuk Hakları Sözleşmesi” kitabı Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı (ÇAÇAV) ve Akademisyen Yayınevi tarafından yayınlandı.

“KARİKATÜRLERLE ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ” kitabı hem çocukların hem de çocukların gelişiminden sorumlu yetişkinlerin çocuk hakları sözleşmesi maddelerini daha net anlaması ve içselleştirebilmesi için karikatürlerle anlatılmıştır. Daha önceden çocuk haklarını içeren karikatürler Ankara, Mersin, Adana, Bursa, Gaziantep, İzmir gibi illerde izleyicilerle buluşmuştu.

Çocuk Hakları konusunda bir başvuru ve referans kitabı niteliğindeki bu çalışma Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı (ÇAÇAV) ve Akademisyen Yayınevi etiketiyle raflardaki yerini aldı. Çocukların fiziksel, cinsel, duygusal istismarını önlemek ve haklarını korumak için aileler, ebeveynler, çocuklar, gençler, okullar, öğretmenler, eğitimciler, çocuk ve ergen ruh sağlığı çalışanları, yasalar, resmi ve özel kurumlar, sivil toplum örgütleri, polis, jandarma, bilimsel araştırmalar, saha araştırmaları, toplum, medya gibi multidisipliner çalışmalarla hareket edilmesi ve bu doğrultuda çocuğun yüksek yararını gözetken politikalar oluşturulması yolunda bu kitabın çocuk haklarına katkı sağlamasını diliyoruz.

Daha önceden Güneşin Girmedeği Yere, Çizgisel, Metafor adında 3 karikatür kitabı ve 2019 yılında yayınlanan Türkiye'nin adli tıp ve adli bilimler alanında textbook niteliğindeki referans kitabı “Adli Tıp & Adli Bilimler” kitabı ile uluslararası indekslerce taranan “Adli Tıp Bülteni” dergisinin editörlüğünü yürüten Prof.Dr. Halis Dokgöz'ün bu karikatürler ile akademik çalışmalarını birleştirdiği farklı anlayışta bir kitap olarak öne çıkıyor. Kitap Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı (ÇAÇAV) ve Akademisyen Yayınevi ile kitap satan internet portallarından temin edilebilir.

Yetişkin dünya

abdo payaslı / inceleme

"Karanlık bir gecenin geç vaktin de kalkıyorum. Herkes her geceki uykusunu uyuyor. Ev soğuk çok sessiz davranmaya özen gösteriyorum. Günlerdir biriktirdiğim ilaçları avuç avuç yutuyorum. Kusmamak için üzerine recelli ekmeğe yiyorum. Genç bir kızım. Ölü gövdem güzel görünmesi için gün boyu hazırlık yapıyorum. Sanki güzel ölü bir gövdeyle öç almak istediğim insanlar var. Karşı çıkmak istediğim evler, koltuklar, halılar, müzikler, öğretmenler var. Bir haykırış! küçük dünyanız sizin olsun.." (s.12)

Tezer Özlü'nün ilerleyen sayfalarda birkaç kez daha güzelce giyinip kendini ölüme hazırlayacağını ve hayatı yeri gelince kendi bedeniyle yeri gelince başka bedenlerle umarsızca didikleveceğini anlayacağımız *"Çocukluğun Soğuk Geceleri"* bu cümlelerle okuru uçuruma sürüklemeye hazırlanıyor. Ev, aile düzeninin dışardaki hayatla olan dayanılmaz çelişkisini, kuralların bağnazlığın nasıldaki akıl, özgürlük süzgecinden geçemeyerek zorlama dışı vuruşlarının tahribatını genç bir kızın cümleleriyle hayatımıza sokuyor Tezer Özlü. 1980'de yazdığı bu ilk roman, yaşamın yalnızca başlangıcını oluşturmakla kalmayan, sürekli dönülen, belki de hiç çıkılamayan çocukluğu yansıtıyor.

Ev, Okul ve Okul Yolu, Léo Ferré'nin *Konseri* ve *Yeniden Akdeniz* diye dört bölümden oluşan romanı irdelerken, bölme işini sadece Özlü'ye bırakmak gerekir, tersi bir yaklaşım romanı gerçekliğinden koparmak veya Özlü'ye ihanetten başka bir işe yaramaz. Çünkü dört bölüme ayrılmış bu romanı, yazar bir o kadar bölüme daha ayırmış olsa da arada kan bağıni iliklerinde hissediyor okur. Bu yüzden romanı tek elden almak, dört bölümden oluşsa da binlerce parçaya bölünmüş *"bir"* hayatı anlatmak adını bilmediğimiz anlatıcımızı anlamamızı da kolaylaştıracaktır. Milliyetçi, örgün, bir Türk burjuva ailesinin on bir yaşındaki kızının yirmi yaşına dek okumak için gönderildiği İstanbul kentindeki yabancı okullardan birinde yaşadığı batı kültürü ve eğitimin

yanın düzenine isyanın romanı...

yarattığı şoku anlatıyor kendi ağzından. Toplumun birey üstündeki baskılarını çocukluktan başlayarak, şaşırtıcı bir betimleme kabiliyetiyle irdeliyor yazar...

Woody Allen duyarlılığından öte bir şekilde irdeleniyor ölüm. **Allen** duyarlılığı korkaklığa ve ölmek için yaşamaya yakındır.

Özlü duyarlılığı ise ölüme merakla başlıyor. Ve kendini tanrının olmadığına inandırdıktan sonra ölsem de olurla sürüyor. Ve bir şekilde çektiği -kimine kendine çektiği gibi gelecektir- türlü acının üzerine hayata bağlanma ve yüzyıllarca yaşama isteği alkol şişelerinin arasında, tanınmayan bedenlerde, ve akıl hastanelerinde sürecektir.

"Ölüm düşüncesi izliyor beni. Gece gündüz kendimi öldürmeyi düşünüyorum. Bunun belli bir nedeni yok yaşansa da olur, yaşanmasa da. Bir kaygı yalnızca. Beni kendimi öldürmeye iten bir kaygı..." diyor ve daha sonra ki sayfalarda *"Yaşam, şimdi ancak kavranılması ve anlaşılması gereken; oysa yaşanması; gerçekliğine inilmesi ilerideki yıllara atılmış bir yabancı öge gibi önümüze getirilmiş. Coğrafya derslerindeki yerküre gibi. Kimse yaşadığımız mevsimin günlerin ve gecelerin yaşamın kendisi olduğundan söz etmiyor. Her an belirtilen bir öğretiye bizler hazırlanıyoruz. Neye?..."* diye hepimize soruyor **Özlü**..

Bu sorunun tarihçesi J.D. Salinger'ın *"The Catcher In The Rye"* romanına kadar uzanabilir. Başlıgın etkileşim alanlarından birinin de bu olduğu yadsınamaz. Yetişkin dünyanın düzenine isyanın sorusu demek fazla iddialı olmasa gerek bu soru için. Çevreyi irdeleme, umarsızca eleştirme, toplumun kültür hayatını olumsuz yönde etkileyişini akıl hastaneleri duraklarıyla anlatım, intiharı gündelik bir durak olarak ölümü fazla düşünmeden sorgulamak, **Salinger**'la aynı aynaya baktıklarını düşünmek için yeterli gibi.. Devrimcilik oynayan yaramaz kız edasındaki *"düşünce ve davranışların küçük burjuva özgürlüklerinin sınırlarını yıkmaktan öte bir anlam taşımıyor..."* (s.52) itirafı

Tezer Özlu

belki de bu isyanın uslanmaz zeminidir kim bilir?..

Chuck Palahniuk'un *"Fight Club"* romanının 17 yıl önce yazılmış halini anımsatan; kodaman, zengin, lümpen delikanlıyla anlatıcı arasındaki diyalog, tespiti fazlasıyla haklı çıkartır nitelikte. *"Her akşam lokantaya gidiyorum, Ben karımı mutfağa sokmam. Mutfaka giren kadın yemek kokar. Sonra kağıt oynuyoruz. Canım isterse video televizyon seyrediyorum. İstedğim filmi kendim seçiyorum."*

"Kitap okumadın mı hiç? -Simmel'i okuyorum. Müthiş bir yazar."

"Batıda hizmetçi romanı denir Simmel'in yazdıklarına..." (s. 26)

Tüketim toplumunu irdeleyip tiksime güdüsünü kaleme dökmek *"isyan"*ın eksik kalmaması gereken tarafıdır. 27 yıl önce yazılmış bu roman tüketim toplumunun tüm araçlarını, alt kültüre gözlükler takarak anlatıyor. Yazarın alt kültür diye gördüğü kesime yeri gelince gelenekçi yeri gelince bağnaz yaklaşımı yapmak tutarsızlık sayılmaz ki asıl tutar yazarın bazen kendisine inanılmaz bir soğukkanlılıkla tecavüze kalkışan profesör doktoru bazense akıl hastanesinde gece vakti durup

dururken hastaya saldırıp, kemerle döven hademeyi sokmasıdır. Roman bu engibeli ve etrafı pür dikkat izleyen haline rağmen bazen Paris sokaklarına bazen İstanbul'un ucube köşelerine, bazense Akdeniz'in o en yaşanılabilir sahillere sürüklüyor anlatıcısıyla beraber okuyucuyu.. Anlatıcısıyla beraber ilk çocukluk anılarındaki itiraflara tebessüm etmek, kuzenleriyle çıplak bedenlerinin birbirlerine sürtmeleri ve boşalmalarını ergenliğin geçmiş kalıntılarıyla irdeleyip utanmak, onun *"az önce ki çocukla yattım"* itirafıyla şaşkına dönmek, her akıl hastanesine kaldırılışının elektroşok betimlemeleri arasında ürpertisini yaşamak, *"Çocukluğun Soğuk Geceleri"* romanında o kadar sıradan ve saf bir duygu ki...

"Hayalet Oğuz" karakterinin yardımıyla okuru küçük sapsiz bir çocukmuş misali Beyoğlu sokaklarına bırakıp kaçıyor.. (Asıl adı Oğuz Haluk Alplacın. Tezer Özlu'nün kitaplarından tanıdık-şımız, Beyoğlu'nun bir zamanlar ki ünlü simalarından bir anti-kabraman, çevirmen, inanılmaz derecede zayıf olduğundan bu lakapla çağırılmış. yaşamını anlatan bir de kitap mevcut: *"Ö Pera'daki Hayalet"* YKY) **Sezer Duru**'nun 1997 yılında hazırladığı *"Tezer Özlu'ye Armağan"* kitabı yer yer romanın bu bırakıp gitme ve isyankar havasını da anlatır... Postmodern tanımını yıllar önce reddetmiş -veya doğacağını irdelemiş- edebiyatımızın bu nostaljik prensesi ikinci roman/anlatısını 1983'te *"Auf Den Spuren Eines Selbstmords"* (Bir İntiharın İzinde)" yazdı, yapıt aynı sene **Marburg Yazın ödülü**'nü kazandı..

Edebiyat tarihine hep küçük bir çocuk misali yetişkin dünya düzenine isyankar, devrimcilikle deliliğin girdapları arasında boğulan içe dönük anlatımıyla adını yazdırmış *"Çocukluğun Soğuk Geceleri"* gene kendi anlatımıyla irdelenişine nokta koyması yerinde olacaktı sanırım.. *"Düşünmeye gerek yok ölüyorum işte... Kirlarda koşarak etraftaki yemyeşil kırları yaşayarak ölüyorum.. Ya siz nasıl yaşıyorsunuz?"* •

Sinemanın “Deli”si...

Dostoyevski’yi kıskanan adam: Andrzej Zulawski

Başrollerini Isabelle Adjani ve Sam Neil’in paylaştığı, Polonyalı yönetmen Andrzej Zulawski imzalı “Possession” filmi üzerine bir çözümleme... Zulawski’nin çoğu filmi gibi, sürrealden sembolizme çeşitli sanat akımları arasında usulca kayarak yolculuk eden tuhaf bir sinema deneyimi...

yağmur taylan / sinema-geçmiş zaman filmleri

1) İnsan benliğinin travmayla karşılaştığı anlarda iç dünyanın kutupları görünür hale gelir. Yaşamda karşılaştığımız aşkar görünen olayların trajik yönleri ruhsal dünyanın derinliklerine açılan kapılardır. **Dostoyevski**, psikolojinin diyalektiğini kavrayarak aktarabilen bir dehadır...

2) Böylesine derinlikli bir kavrayışı sinemaya aktarabilmek için geleneksel yöntemleri bir kenara atmak zorunluluktan, insanın kendini anlatmaya sıvanmış sanat ürünlerini **Dostoyevski**’den yola çıkarak oluşturmak, iyi bir kapının keşfidir **Zulawski**, birçok filmi yazının farklı romanlarından hareketle gerçekleştirmiştir. Hareketli kamerasını ruhsal dünyanın derinliklerinde dolaştıran bir yönetmenin filmidir “**Possession**.”

3) Tutkuların baskısının kişiliği parçaladığı en derindeki yaşantıların su yüzüne çıktığı, başı ve sonu trajik bir deneyimdir; aşk, insanı yıkıma götürür. Aşkın hem nesnesini hem de öznesini parçalara böler. Bölünme aynı zamanda insan nihunun özgürleşmesidir.

Zulawski’nin filminde aşk, onun bu yapıtı aracılığı ile insan dehasının bütünlüğünü yitirmesi anlamında kullanılır. Kendi kötülüğünün yaratıcısı insan özgürlüğünü kolayca yozlaştırabilecek bir yapıya sahiptir. Ancak **Dostoyevski** gibi **Zulawski** de özgürlüğün zorunluluğunu kabul eder...

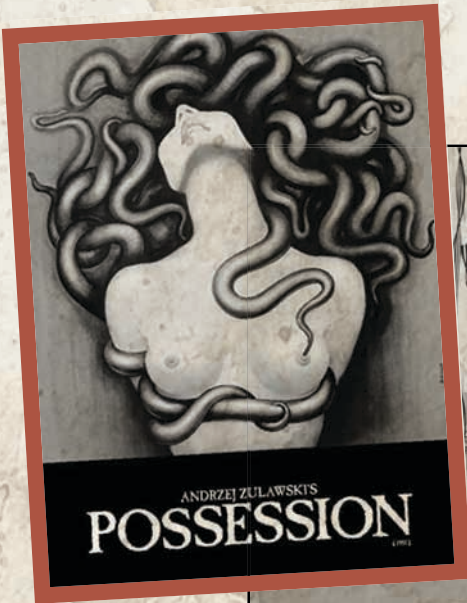
4) Yönetmen ruhsal dünyanın dehlizlerini perdeye ve izleyiciye aktarabilmek için, kökleri **Gratowski**’ye kadar uzanan izleyicinin sanat ürünlerine yaklaşırken kullandığı klişeleri aşmasını amaçlayan psikotik bir dil kullanır bu filmde...

5) **Dostoyevski** romanlarında sık rastlanılan bir özellik, karakterlerin bilinçaltılarında, başka kişilerin iç dünyalarının etkisi altında kalmalarıdır. Bu olgu filmde geniş bir aktarım alanı bulur ve anlatımın temel öğelerinden birini oluşturur. Oyuncu kendisine verilen rolü oynamaz, onunla hesaplaşır. Geleneksel rol ve oyun biçimlerinin dışında psikolojik derinliği çok farklı bir açıdan yakalayan ve izleyiciyi kahramanlarla özdeşleşmekten alıkoyan bir biçim oluşturulur. İzleyici yolculuğunu, hep perdenin önünde olduğunu hissederek sürdürür...

6) **Dostoyevski** yapıtlarındaki tüm çağlara ait

insan özelliklerinin yanında kullanılan kültürel ve toplumsal dinamiklere ait motifler, **Zulawski** filminde de çağa uyarlanarak aktarılır. Toplumsal ilişkiler ve üstyapının psikotik bir dille aktarımı **Zulawski**’nin batı kültürüne olan inancsızlığının ve öfkesinin bir dışavurumudur. Algılanan dış gerçeklik süzgecinden geçirilerek ulaşır perdeye. Zıtlıklar ve çelişkilerle dolu bir görünüm katarak salt bir mesaj olma eğilimini kaybeder. Gerçeküstü şeyler izleyicinin iç dünyasını sarsacak derecede kullanılmaya özen gösterilir. Ama ilk bakışta en marjinal görünen simgeler bile gerçekte bağlantısını koparmamış göstergelerdir. Yönetmen zaten irdelediği temaların nitelikleriyle gerçeğe ne denli bağlı olduğunu göstermiştir.

7) Tüm sanat yapıtları ve bütün bilimsel araştırmalar sonuçta, hep insanın kendi gizini çözmeye çabalarının uzantılandır. En **avant-garde**’ından en popülerine kadar tüm anlatım biçimlerinin yabancılaştığı ve benzeştiği, egemen ideolojinin herşeyi soğurduğu, trajik acımızda **Zulawski** filmleri ciddi karşı çıkışlar içerir. İnsanın tarihini ve kaderini alternatif biçimlerde yeniden yorumlamaya çabalar. Evet çağımızda da kahramanlar bulunmaktadır ve yenilgi böylece kahramanlar için aslında bir zaferdir...

Possession Yayın tarihi: 27 Mayıs 1981 (Fransa),
Yönetmen: Andrzej Zulawski, Sinematografi: Bruno Nuytten,
Ödüller: César En İyi Kadın Oyuncu Ödülü, Öykü: Andrzej Zulawski, Frédéric Tuten...

saint-antoine'ın güvercinleri

I. Eleni'nin Elleri

Bir gün Eleni'nin elleri geliyor
Her şey değişiyor.
İlk İstanbul şiiirden çıkıp yerini alıyor
Bir çocuk ilk gülüyor
Bir ağaç çiçek açıyor.

Eleni'den önce
Daha ben çocuktum daha tütüne daha kahveye alışmamıştım
Sabahları, akşamları bilmiyordum daha
Bir gün bakıyorum akşam ellerimde gözlerimde
Bir gün sabah her yanım.

Eleni geliyor
Dünyaya bakıyorum
Dünya sanıldığı kadar küçük değil o gün anlıyorum
Sanıldığı kadar üzgün değiliz dünyada
O gün bütün şiiirleri yakmalı yeniden yazmalı diyorum
Brise Marine'i yeniden
Yeniden Annabel Lee'yi.
Eleni ile anlıyoruz
Bu gökyüzü niçin kalkıp gelmiş
Deniz niçin başını alıp gitmiş onunla anlıyoruz.

Bir gün Eleni'nin elleri geliyor
Bir sokaktan ilk defa deniz görünüyor.

II. Gençlik

Ruhum,
İlhan Berk köprüden geçiyor duyuyor musun?
Bir serçe yavaş yavaş uçuyor
Bir balık başını suyun yüzüne çıkarmış bakıyor
Düştü düşecek dalından bir yaprak.

Lambodis raftan bir şişe aldı açtı
Bir bulut durdu pencerede
Lambodis işine devam etti
Ellerini sildi, hıyar, domates doğradı
Sonra oturup gençliğini düşündü.

Bir evdeydi
Eleni on sekizinde, İlyadis yirmi üç
Eleni'nin şarkıları vardı
İnsan akıl erdiremezdi
İstanbul'un her tarafı kahve
Kapalı kahve açık kahve
Şarkılar ne kadar güzel olursa olsun
Eleni'yi anlamazdı.

O günler Lambodis'in ağızda bir cigara bir aşağı bir yukarı
İstanbul'da
Eleni'nin en güzel yerleri elleri sarımsak kokan ağzı
Daha Lambodis meyhaneci değil
Daha Lambodis hiçbir şey değil
O günler her Pazar Saint-Antoine'a gidiyorlar
Eleni'nin göğsü soyulmuş badem
Güvercin gibi elleri
Daha o zamandan Lambodis'n düşmanı çok
Bütün İstanbul Eleni'nin arkasında.

Evet
Lambodis'in gençliği bir yaprak düştü düşecek

Pencereye oturmuş gelip geçenlere bakıyor
Sen de bak diyor bana
Bak insanlar geçiyor
Ben sıklıdım mı insanlara bakarım
Hiçbir şeyim kalmaz
Hiçbir şeyimiz kalmıyor.

Her iş bunun gibi ruhum
Bir kadın bir adam aynı şeyi yapıyor
Ben birazdan kalkıp Sirkeci'ye gideceğim
Sevgilim trene binip gidecek
Bir zaman hiç güneş doğmayacak sabah olmayacak, bir zaman
dünyada değilmışiz gibi korkacağız.
Bunlar hep olacak ruhum
Bir gün bakacağız İstanbul güzel
Ondan sonra her gün İstanbul güzel.
Eskiden çok eskiden bu dünya daha bir güzelmış mesela
Bu bulutlar bu gökyüzü uzanınca dokunacağımız bir yerdeymiş
Şimdi şiiirdeymiş bunlar
Her şey bu hesap ruhum.

Bu dünya güzel
Gülhane ağaçlık...

ilhan berk

Çocuk sesi...

ahmet taşcıoğlu / öykü - gülçin sancak / çizim

Ses istiyorum. Sesler... Anlaşılr, anlaşılmaz, kahkahalar, öfke belirtileri, kiskançlıklar, sitemler içeren sesler. İnsana dair sesler, çocuk sesleri istiyorum her telden çalan; ağlayan, gülen, güldüren, çıldırtan, bazen imkansız isteyen, geceleri uykusuzluğu getiren... Çocuk sesleri istiyorum.

Çocuk sesi, çocuk, sıcak...

Beş kardeşli bir ailenin ses zenginliğini düşünüyorum. Annem, babam, babaannem bir de...

Paylaşmanın zorluğunu, paylaşmanın coşkusunu istiyorum. Baharda kınları taze ve gevrek söğüt dalları gibi birer birer eksilen sevdiklerimin seslerini özlüyorum. Çocukluğumuzun geçtiği evin bahçesindeki ağaçları... Erik, şeftali, kayısı ve en çok kiraz ağacını. Kiraz ağacına tırmanmayı, üzerinde saatlerce oturup hayaller kurmayı, dalından yediğim tatlı, kırmızı kirazları. Dalına salıncak kurdığımız büyük elma ağacını, kardeşlerimle ağaçların gölgesinde oynadığımız oyunları...

Evim boş, ruhum boş, evrenim boş, boşluklardan başka bir şey doldurmuyor gözlerimi, yüreğimi...

Yalnız **Asım**, evimin boşluğunda dalgalanan, yuvarlanan, sallanan. Her şeyi çok çabuk, yenilgiyi peşinen kabullenen, can yoldaşım, sırdaşım, dert ortağım; bir yastığa baş koyduğum. Kaderdaşım, kederdaşım. Yavaş yavaş saçları dökülen, gözlerinin ferisi sönen, yüzünde derin çizgiler, zaman zaman derin düşüncelere dalıp kendi kendine konuşan, kederlenen; sonra zoraki bir gülümsemeyi dudaklarına kondurarak *"Zaman geçiyor, delip geçiyor, kimleri delmedi ki, kimleri eskitmedi ki, elle gelen düğün bayram,"* diyerek her şeyi sineye çeken.

Yeğenlerim, gençlik yıllarının haşarı, uçan, sevimli kelekleri. Ağabeylerimin çocukları; kızlar oğlanlar, kızkardeşlerimin... Minicik bebekler, ağlayan, gülen, yıldan yıla serpilip büyüyen... Geçen zamanla hepsi büyüdüler, şimdi kimi üniversitede, kimi lisede... Kendi dünyaları kurulmaya başladı küçücük evrenlerinde, kendi sevgileri, kendi sevgileri ve kendi seçtiklerini...

Uzaklaştılar, uzak düştüler birer birer; uzaklaştıkça içimdeki boşluğun çirkin resmi daha bir batmaya başladı yüreğimin derinliklerine. Akvaryumdaki balıklar gibiydim. Yalnız, ıssız, sessiz ve çığlıksız bir dünyaya hapsedilmişim. Yaşıyordum. Güzel bir evim, yüzöl bir yaşamım vardı. Yüreğimde çalan davulun sesi, hoş bile gelebilirdi uzaktan bakanlara...

Yalnızlığın, sessizliğin, kimsesizliğin prangalarını mahkumdu yüreğim. Beynim, ruhumu yaşamın kaybolmuşluğundan kurtarma telaşındaydı. Dayanamıyordum. Sessizliğin ellerinde boğuluyordum. Haykırdım, *"Ses istiyorum"* dedim, bir akşam **Asım**'a şaşırdı kaldı. *"Çocuk istiyorum!"* Yüzü birden genildi, sarardı. *"Nasıl?"* dedi, *"Bu yaştan sonra mı?"* *"Evet!"* dedim. *"Bu yaştan sonra. Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan."* Sustu kaldı. Sonra her akşam yineledim, basturdum, açtım, anlattım...

Uzun uzun düşünmelerin ardından eve baktı. Bana baktı, gözlerindeki ışıga... *"Tamam"* dedi. *"Tamam Asuman. Sen varsan, hazır san ben de varım o zaman."* Sarıldık birbirimize...

Sonra Kuruma başvuru, ardından sağlık raporları, tetkikler denetimler, soruşturmalar. Çocuktan önce çocuk yolunda yorulmalar.

Bir telefon **Çocuk Esirgeme Kurumu'**ndan: *"Tamam!"* dediler. *"Bütün prosedürler tamam! Sıranız geldiğinde ve şartlarınıza uygun bir çocuk olduğunda alabileceksiniz. Bu bir ayda sürebilir. Bir yılda..."* Şaşırdım, sevinçle keder arası bir duygu sarmalında kalakaldım. Hazırdım anne olmaya. Çocuğumu saracak, doya doya koklayacaktım; ama ne zaman? Ne kadar daha beklemem gerekecekti? Belirsizlik kara bir gölge olup çöktü gözlerime... **Asım**'a anlattım. **Asım** rahat. Yüzünde dingin bir gülümseme...

Yorgunum, yaşamaktan, yaşlanmaktan, düşünmekten. Köklerim büyüdü, geliştikçe, tuttukları tutundukları arttıkça, yorgunluğumda, taşıdığım, taşımak zorunda kaldığım yükler de artıyor işte. Bir zamanlar bağrında yatıp uyuduğum, dinlendiğim annemin hastalığının üzüntüsü, gözlerimin önünde yıllara yenik düştüğünü, her gün biraz daha eridiğini, eksildiğini görmek anlatılmaz yaralar açıyor yüreğimde. Kaniyorum. Babamın zamana ve yaşama kapattığı beyni, anlamsız, sormayan, sorgulamayan, algılamayan gözleri.

Yorgunum uzun gecelerden, uzun gecelerdeki sıkıntılı saatlerden. Terlemeler, bir daralma göğsümde bu aralar. Yaşamın keyif veren anlarının eksilmekten ziyade yok olması yaşantımda. Yüzümde danseden kederler. Tenimi kaplayan solgun sarılık, vücudumu saran yangın ve gecelerimi ısıtan terler.

Bedenim istediklerime yeterince uyumuyor bu aralar. Yorgunum. Kollarım yorgun. Bacaklarım yorgun. Gözlerim...Düşüncelerim yorgun. Düşlerim bile... Artık yeterince düş göremiyorum. Özellikle toz pembe olanlarından...

Asım'la gittiğimiz doktor su serpti yüreğimize: *"Aşırı yorgunluk ve biraz da soğuk algınlığı,"* dedi. *"Yazacağım ilaçları düzenli kullanın, düzenli beslenin ve bol bol dinlenin..."*

"Gel!" dedi **Asım**. *"Bir kaç gün burarlardan uzaklaşalım."* Ormanı, dağları, denizden hep daha fazla sevdiğimi bildirdi. Ormanın derinliklerinde bir otelde bir haftalık konaklama... Dağ havası, kuş sesleri, ormanın çığlıkları, rüzgar ve yeşilin yedi rengi doldurdu gözlerimi. Rüya gibi bir hafta geçti gitti.

Yeterince dinlendim sanırım. İlaçlarımı da düzenli aldım. Rengimde bir düzelme olmadı. Gücümde yeterince toplanmadı bedenimde. İçimde **Asım**'a belı etmeye çalıştığım bir endişe. Tenimde hala san bir elbise... **Asım**'ı da gergin, görüyorum. Gözlerimle buluşmamaya özen gösteren kısıp gözler, asık bir yüz ve derin bir endişe titreyen sesinde...

Doktora kontrole gittiğimizde, uzun bir muayene sonrası boğuk ve monoton bir sesle. *"Sizi, Eğitim, Araştırma ve Uygulama Hastanesi'ne sevk ediyorum. Orada tam tetkiklerinizi yapınlar ve tepeden tırnağa kontrolden geçirsinsinler,"* dedi. İçimde bir yanma oldu. Endişe ve korku tüm bedenimi kapladı. Titredim, başım döndü. **Asım** tuttu kolumdan. *"Dur bakalım! Ne oluyorsun? Neden kendini hemen bırakıyorsun?"* dedi.

Arabada giderken her şeyi ama her şeyi görmek, gözlerimin içine, beynime nakşetmek istiyordum. Hiç bir şeyi atlamamak hiç bir şeyi kaçırmamak istiyordum. Evler, insanlar direkler bahçeler, çiçekler, ağaçları anlamsızca akıp gidiyordu yanımdan. Sonra bir okulun önünden geçerken çocukları gördüm. Rengarenk, cıvılcıl, sesleriyle dünyayı kaplayan çocukları... Kimi arabalara biniyordu, kimi hızlı hızlı yürüyordu. Kimi de annesine, babasına koşuyordu. Ne zaman okulun önünden geçsem muhakkak bir anne baba görüyordum. İçimi bir coşku kapladı ve sarsıla sarsıla ağlamaya başladım. **Asım** bana sıkı sıkı sarıldı. *"Dur bakalım hemen kendini bırakıyorsun. Önemizde daha uzun bir yaşam var. Biz de geleceğiz böyle okul önlerine çocuğumuzu bekleyeceğiz,"* dedi.

Hastanede filmler, tahliller, uzun muayeneler... *"Bir hafta sonra gelin sonuçlarınızı o zaman çıkacak,"* dedi doktor.

Gergin, huzursuz ve uykusuz geçen, ateşli ve terli gecelerin ardından doktorun karşısındaydık. Kalbim yerinden fırlayıp çıkacak gibiydi. Endişeyle derin bir nefes aldım. Odada hastanelere has ilaç kokusu burun deliklerimi doldurdu. Doktor dosyayı çıkardı. Filmleri uzun uzun inceledi.

Tahlil sonuçlarına tek tek baktı; sonra başını kaldırdı. Gözlüklerini çıkardı. Gözleri gözlerime daldı gitti. Susuyordu. Ben ses istiyordum. İnsan sesi, çocuk sesleri duymak istiyordum. Ağlayan, gülen, geceleri uykusuzluk getiren, burcu burcu mutluluk kokan çocuk sesleri. Sevgiyle gülümseyen çocuk yüzleri. Çocuk... •

ÇİZİM: GÜLÇİN SANCAC

sıkıldinsa...

Sıkıldım deyip durma
Sıkılanı evlendirirler.
Bir çift yüzük, bir de büyük pastayla
Adamın başına çorap örерler...
Ömür boyu saadet diye kaktıkları
Yirmi sene sonra olur koca karı
Ne susmasını bilir ne de durmasını.
Önüne geleni silip süpürür de,
Gün olur seni de indirir mideye.
Hazmın kolay olmuş zor olmuş
mühim değil.
Hep seni içinde tutacak da değil,
Gideceğin yer, yer değil!...
Bak aklını başına devşir,
Ağızdan çıkana da bil.
Sıkıldım deyip durma
Sıkılanı evlendirirler.
Bir çift yüzük, bir de büyük pastayla
Adamın başına çorap örерler.

berceste beyribey price

...

İstanbul yüklü kalçalar...

Sen yürürken Boğaziçi'nde
Hele bir de martılar

Maviler getirir,
Maviler götürürse...
O zaman işte,
İstanbul yüklü kalçalar
Bir Asya
Bir Avrupa olur...

o. yavuz inal

AFORİZMA

- Örneğin bir yazardan, kötü bir politikacı olur. Bir politikacıdan bir yazar olursa eğer, bu daha felaket bir şey olur!
- Diktatörlük ve demokrasi arasındaki fark: Diktatör, prezervatif kullanmıyordur...
- Komünistler, başan konusunda fikir sahibi iseler, milliyetçiler ve şovenistler bunun üzerine doktora yapmışlardır...
- En mizahi hikaye ekonominin mükemmel olduğunun anlatılmasıdır.
- Ne var ki pek de kimsenin gülmediği bir hikayedir...

nursen nar

Uzaylılara ulaştık!

ahmet zeki yeşil / mizahi fantezi - emre mutlu / çizim

Kalbur Saman muhabiri Saffet Saf, bir yıldır irtibatta olduğu uzaylıları *"Sıkılıyorsanız atlayın gelin"* diyerek ülkemize gelmeye ikna etti. Uzun süredir medyadan gizlenen bu irtibat, geçtiğimiz günlerde Taksim'deki buluşmayla noktalandı. Meraklı bakışlar arasında gerçekleşen buluşmada, UFO'nun içinden üç uzaylı çıktı. Uzaylıların, *Dünya*'ya en yakın yıldız sistemi olan *Alpha Centauri*'den geldikleri öğrenildi. Yaşanan tek aksilik ise, o gün Taksim'de gerçekleştirilen *"parasız eğitim istiyoruz"* mitingi oldu.

Saffet Saf, *"Bazı vatandaşlar, reklam filmi çekildiğini zannetti. Oysa biz, eylemcilerin arasında kalmıştık. Neyse ki, polislerin sıkıldığı gaz bunlara oda spreyi gibi geldi. Ben mutluluktan ağlıyormuş gibi yaparak durumu idare ettim. Onlar da yaşananları, karşılama töreni zannetti. Olaylar sırasında, uzaylıların UFO'su tahrip olmasaydı iyiydi. Şimdi bunlar nasıl geri dönecek? Vallahi, çok ayıp oldu"* dedi...

ÇİZİM: EMRE MUTLU

Saffet Saf, bir soru üzerine ayrıca şunları söyledi: *"Üçünü de bi kenara çekip sıkıştırdım. Dünyamızı ele geçirme niyetleri yok. Hatta biri, 'Dünyanın içine sığınmışsınız, dünyanızı n'apalım' diyerek beni tersledi. Misafir oldukları için sesimi çıkamadım, yoksa ben onlara gösterirdim... Dünyamıza neden geldiklerini de sordum tabii. Tecavüz edildikten sonra parçalanan Venüs Heykeli'ni merak etmişler. Heykeli, gezegenlerine götürmek istiyorlar. Nah götürürler!"*

Saffet Saf sözlerini, *"UFO tamircisi bi abimiz var. Ondan, UFO'ya bi el atmasını istedim. Uzaylılar burada kalacak olursa, askeri ücretli bi iş ayarlamak lazım. Hayırlısı artık..."* şeklinde tamamladı...

Seviştikçe hayatla ölüm dedikodu üretir...

hasan efe / kitap-çözümleme

Aziz Yavuzdoğan'ın Temmuz 2011'de okurlarıyla buluşan şiir izleri kitabı **Tin ve Ten**'i üzerine bir çözümleme...

Basın ve yayıncılıktan gelen Yavuzdoğan *Gelişim Yayınları*, *Kıbrıs (KKTC) gazetesi* ve *Milliyet Gazetesi*'nde çalıştı. Ayrıca *forumedebiyat* ile *FE Dergi*'yi yayımladı. Siyah Beyaz'dan çıkan kitabın kapaktaki tam adı: **Tin ve Ten şiir izleri-seviştikçe hayatla, ölüm dedikodu üretir...**

Kitaba genel olarak bakıldığında ruhsal ve bedensel gelgitlerin bütünlüğündeki yansımalar olabildiğince kesik (... *üç noktalarla*, *HE*) ve kısa verilmiş. Bunlardan sekizi diğerlerine göre daha uzun; **Nu, dilaltı bakla, sığınak, mübbete dair ayıp şeyler** (*mübbete, olmalı*; [*Aynı başlığın altındaki ikinci bölümün ikinci dizesi: "mübbete mahkum ayrılık" J H.E.*), **zor, sırat, gel-git, çivi yazısı**. **Tin ve Ten**'de bölümler görülme de 43. sayfadaki iki dizelik **"itiraf"** bir sonraki sayfanın (44) yol göstericisi oluyor **"sığınak"**la. Okur bunu **"itiraf"** başlığı altındaki [*"sığınak"ın şifresi*] adlı tamlama açıklaması ile görebiliyor. (*kışeli ayrıç bana ait, H.E.*)

Yavuzdoğan, yaşam ile birey arasındaki ilişkileri irdelerken bir yandan uzakdoğu felsefesini öne çıkarır, öte yandan da tasavvufa yöneliyor. Özellikle de sonlara doğru Alevi ve Bektâşî **"nefes"**lerindeki değişler yer alıyor dizeler arasında. Bunu **"Vahdetname"**'deki (*Harabi*) ****şu** dizelerde görebiliriz.

**"Daha Allah ile cihan yok iken
Biz anı var edip ilan eyledik
Hakk'a hiçbir layık mekan yok iken
Hanemize aldık mihman eyledik"**
(*Vahdetname*'den)

**"Allah ile burda birleştik
Nokta-i amaya girdik birleştik
Sırr-i Kunt u kenzi orda söyleştik
İsmi şerifini Rahman eyledik"**
(*Vahdetname*'den)

**"nokta-i amaya yol alıp, sırr-ı
mihman eyledik"**
(S. 63, *Tin ve Ten*)

Yavuzdoğan'da aşk, dizeler arasında ya örtülü ya da açık olarak gösterir kendini. Bu sözcük (*aşk*), kullanılmadığı zaman okur **"aşk"**'i dizeler bağlamındaki çağrışımla çıkar.

**"YÖN
ölümünden vazgeçmektir her
defasında"**

bir insanı sevmek..." (s.16)

Aşk, kitabın başlığıyla da bütünleştirildiğinde bu kavram ilkin soyut, içe dönlük olarak belirir dizeler arasında. Uzakdoğu felsefesi ve tasavvufi çağrışımlardaki didaktik oluşum ise kimi zaman yaşamsal bir birikimin özünü sezdirir.

**"OLTAYA BALIK
hayata güvenmek
ölümü
yalan kılar..."** (s.16)

**"DUA
balden anla Tanrım!
meşru bir günahtır
aşk..."** (s. 25)

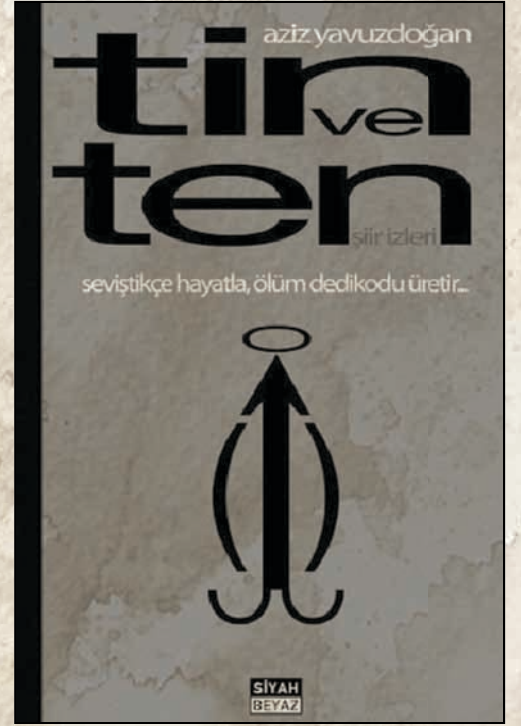
İlerleyen sayfalarda **"aşk"** bu iki felsefe (*Uzakdoğu - tasavvuf*) arasındaki geçişlerle yaşamsal gerçeklikte **"ten"**sel isteklere yönelip içsel ve tinsel özelliğinden sıyrılarak bedensel bir arzunun yaşamsallığına varır. Bu, 40. sayfada **"uçkurluk"**la başlayarak 54. sayfadaki **"zor"**a dek sürer.

**"KAMASUTRA
dirilince sertlik yanlısı
kel kafalı bir kesişin
duası..
huzura eresin diyedir ey sevgili
içine diri diri gömdüğüm
yeşim sapın gölgesi..."** (s. 42)

Kamasutra, Hindu dilinde zevklerin kitabı olarak adlandırılıp eşleşme ve beraberce sürdürülen bir yaşama sanatı olarak düşünülsün de cinsel istegın giderilmesi olarak da kullanılmaktadır. En son dizede yer alan yeşim sapı tamlaması uzak doğu (*Çin*) kültürüyle ilgili olan **Taocu** bir yaşam felsefesini ortaya koysa bile diğer anlamıyla erkek cinsel organına ver-ilen addır. Bu açıdan bakıldığında **tin**'sel olanın **ten**'sele dönüştüğü yoksanamayacaktır. Altıki şu örnek de yaşam ile yaşam süresi arasındaki uzaklığın içinden geçen bireyin birey olmadan önceki (*kuyruklu yıldız*) varlığının geçtiği yolu imliyor.

**"KUYRUKLU YILDIZ
onbeş santimlik yoldan
geldiğini sananlar için
hayat ne kadar kısa..."** (s. 51)

Tin ve Ten'de genç kuşağın kavrayamayacağı, tasavvufu öne çeken Arapça, Farsça sözcük ve tamlamalar görülüyor; *mağfiret*, *hissi kablel yuku*,

nokta-i amaya, sırr-ı mihman, kenz-i mahfî, berzahıtan.

Bunun yanı sıra **"gökyürek"**, **"yeryürek"** ve **"düşkıran"** gibi çağrışımsal etkisi yüksek bileşik sözcükler de yer alıyor dizeler arasında ve başlıkta...

**".....
gökyüreğin ağıdına büründü temmuz.
siyah
gölgesine çekildi,
yeryürek
uykuya..."** (s. 60, *çivi yazısı*)

"düşkıran" (s. 13)

Yavuzdoğan'ı didaktizme götüren ve dizeleri esneklikten kaydıran dize sonlarındaki **"koşaç"**lar gözden kaçmamaktadır.

**"küllerim kanattandır ve
Anka'dır
doğduğum yer..."** (s.9)

**"sırrı çözmek değildir marifet
sırra ermektir
kızışlankız bir
mağfire..."** (s.11)
(*vurgular bana ait, H.E.*)

Sonuçta, bir iç sarımın birey yalnızlığında **"ben"**e dönlük seslerin zaman zaman yaşamsal gerçeklikle öne çıktığı sesler **Tin ve Ten**'de **"..ve"** ile noktalanıyor.

**"..ve
dil sessizliğe gömüldüğünde
dudaklar da ruhuna
kavuşur!"**

Kaynak: ELİZ Edebiyat dergisinin 34. sayısında yayımlanmıştır... (Ekim 2011)

EDEBİYAT

Necati Güngör

anekdotları

AZİZ NESİN

“Sen olsa olsa Adanalısındır!”

Malatya'dan tanıdık bir kitapçı Aziz Nesin'le üç günlük imza düzenlemek istiyordu. Ama Aziz Nesin, öyle her çağrılan yere gitmiyordu. Hele üç gün boyunca...

Onu böyle bir yolculuğa ikna edecek bir kişi vardı: Demirtaş Ceyhun...

Demirtaş ağabey Malatya'da askerliğini yapmış, kentimizi pek sevmiştir. Kitapçı arkadaşı Demirtaş

Ceyhun'a yönlendirdim.

“Siz merak etmeyin, ben Aziz Bey'i getiririm,” demişti her zamanki içtenliğiyle. Dedikini de yaptı.

Aziz Nesin, Malatya'ya gitmeyi kabul etti. Bir hafta sonu üçümüz

uçakla Malatya'ya yollandık. Ceyhun Adanalıydı,

malum. Aziz Nesin ise Adana'yla ilgili kötü bir anısı vardı, o nedenle Ceyhun'a sataşmış zaman zaman.

Malatya'ya vardığımızda bizi hava alanında kitapçı

arkadaş karşıladı; arabasıyla kente götürdü. Gece karanlığında kente doğru yol alırken, bir fıkra anlatmaya başladı.

“Bir papağan her gün gelip kilisenin çanına dışkılarını. Kilisenin papazı bu münasebetsiz kuşun yaptıklarından bıkmış. Bir gün çan kulesine bir çanak şarap koyup beklemeye başlamış. Papağan gelip de şarabı görünce içmiş. Sarhoş olmuş, uçamamış. Papaz da onu

kolayca yakalamış. Şöyle demiş papağana: ‘Sen Hristiyan olamazsın. Hristiyan çana pislemesin. Müslüman olsan şarap içmezsin... Sen olsa olsa, Adanalısındır!’”

Demirtaş Ceyhun fıkraya gülmüş gibi yapmış ama pek hoşuna gitmemişti.

Oysa Aziz Nesin fıkrayı da, kitapçıyı da pek sevmişti o anda.

O gece durup durup sormuştu: “Ne demiş Papaz, ne demiş? Sen olsa olsa Adanalısındır! demiş, değil mi?”

Malatya'da keyifli bir üç gün geçireceğimiz belli olmuştu.

Tatlı hikayeler...

Bilindiği gibi Sait Faik, Sabahattin Âli ve Sadri Ertem gibi ünlü hikâyecilerin çağdaşıydı.

Edebiyatta güçlülük, kendinden daha güçlü kalemle boy ölçüşebilmektir. Başka bir söyleyişle, kendinden güçsüz kalemle boy ölçüşmek, güçlülük göstergesi olmaz.

Sait Faik, Sadri Ertem'i bir hoca gibi görür, onu saygı içinde dinlerdi.

Ama Sabahattin Âli'ye karşı düşünceleri günü gününe uymazdı. Kimi zaman ondan övgüyle söz eder; kimileyin de aleyhinde konuşurdu.

Dönemin genç şairi Cahit Irgat, hem hocası Sabahattin Âli'ye hayrandı; hem de Sait Faik'in hikâyelerini pek beğenirdi.

Irgat bir gün, bu iki yazarın hikâyeleri hakkında konuşurken şöyle bir benzetme yaptı:

“Sabahattin Âli'nin hikâyeleri, insanı çabuk doyuran baklava lezzetindedir. Sait Faik'in hikâyeleri ise tadına doyumaz komposto lezzetinde.”

Bu benzetmeyi pek

beğenen Sait

Faik, genç

şairi coşkuyla

kutladı:

“Aferin ulan!” dedi.

“Bundan

daha tatlı bir

benzetme ola-

mazdı!”

SAİT FAİK

Kötü şiire dair...

“Şiirin her türlüşi çekici geliyor bana.

Kötü şiirden de tuhaf bir tat alıyorum.

Tuhaf bir ilgiyle okuyorum. (...)

Beğenimin biraz yükseldiği durumlarda tutku beğeniyi aşıyor.

Kişiyi, bir şeyin bayağısıyla, kötüsiyle de ilgilenmeye götürüyor.

Elbette benim kötü şiirden aldığım tat başka bir şey. Şiir beğenim orada eğleniyor, dinleniyor belki; belki de göneniyor,

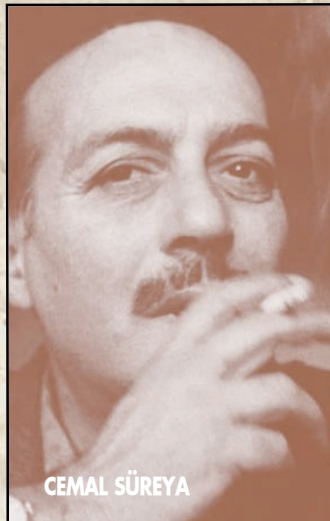
böbürleniyor. Hamlet'in çadır tiyatrosun-

da oynanışından alınan tat. Ve çadır

tiyatrosunda oynanan bütün oyunlardan

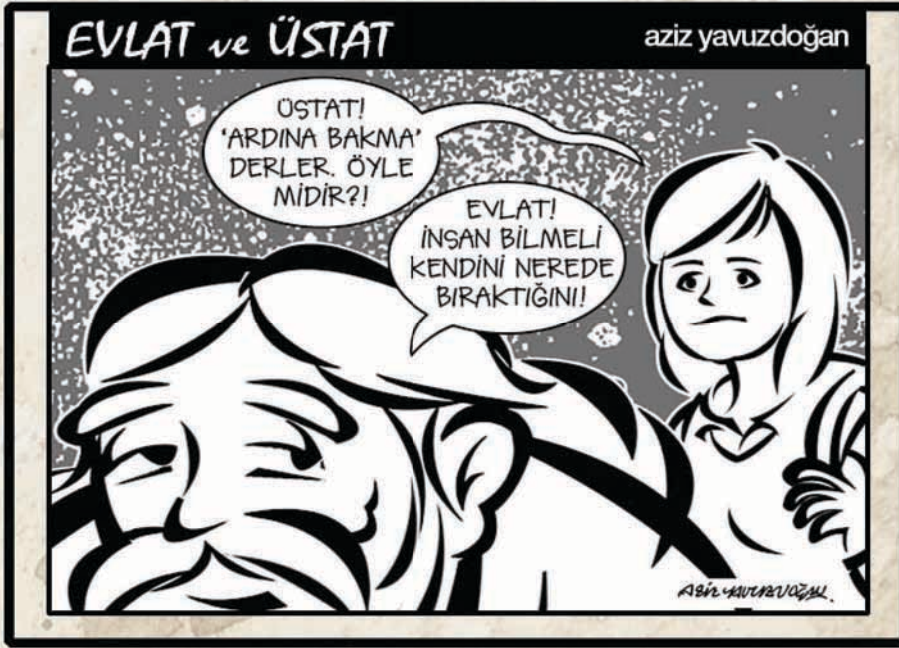
alınan tat.”

~ CEMAL SÜREYA

CEMAL SÜREYA

aziz yavuzdoğan

Kafa-dan'ık!

aziz yavuzdoğan

HOCA VE EŞEĞİ

A.Y.

Hayat etik fiyaskosu... aziz yavuzdoğan

Z kuşağı...

z kuşağı. 2000'li yılların gençliği. sadece kendi özel hayatlarıyla, gittikleri partilerle, giydikleri kıyafetlerle ilgilendikleri için ice donuk oldukları kabul edilir.

- jurgenklinzman

1995 sonrası doğan ve mobil iletişimin guru'su olma yolunda ilerleyen nesildir. kendilerinin ve ebeveynlerinin dijital alışkanlıkları hakkında yapılmış *bir çalışma için, buyrunuz buradan yakınız:

- jokuyorum oyleyse varim

z kuşağı için teknoloji bir lüks ya da tutku değil, doğal yaşamın getirdiği bir standarttır sadece. nasıl biz y kuşağı için televizyon ya da telefon bir lüks değil aksine olmadığı zamanları hayal edemediğimiz zorunluluklar ise (cep telefonunu ucundan yakaladık ama telefonun olmadığı bir dünyaya doğmadık), z kuşağı için de dokunmatik ekranlar, internet üzerinden iletişim vs böyledir.

z kuşağı y kuşağına göre daha bireysel hareket eden bir kuşak olacak ama onlar için asıl zor olan rekabet koşulları. x ve y kuşağındaki rekabet ortamı yerini akıl almaz bir arenaya bıraktı. z kuşağı çocuklarının hepsi birbirinden donanımlı olduğu için bu koşullar içerisinde öne geçebilmek her zamankinden daha zor olacak gibi görünüyor. bu noktada onları kurtaracak olan ise özgüvenleri diğer kuşaklara göre çok daha yüksek olduğu için çok çabuk yıkılmayacaklar, zorluklarla mücadele etmede çok başarılı olmasalar da hem özgüvenleri hem de ailelerinin korumacı yapılan sayesinde alternatif çözümler bulabilecekler. hedeflerini y kuşağına göre çok daha bilinçli bir şekilde seçecek ve bu doğrultuda ilerleyecekler.

- jonellibir

sabırsızlar, sadakat eyleminden uzak, geçmişte ve ekranda yaşayan, mensubu olduğum kuşak. yansımalarla tatmin ediliyorlar, gerçek hayatın yansımalarıyla. çoktan tattıkları için çoğu şeyden tat alamıyorlar. her şeyin basitine, pratiğine kaçıyorlar.

- firing

o diil de bunlardan sonra doğacak olanlara ne kuşağı diyeceğimize takıldım ben... plakalar gibi çift harf aa kuşağı mı başlayacak yoksa sayısala mı dönücez...

(bkz: ipimle kuşağım sikimle taşığım)

- kuşağıma kurban

aziz yavuzdoğan

GAAAK

hele şu kargalara bak!
Karikatürler

aziz yavuzdoğan'dan
Karikatürler

BEN VE ARKADAŞLARIM;
BİZ LEŞ KARGASI FİLAN DEĞİLİZİ
BUDALA DA DEĞİLİZİ SİZ, KARGA KARGA
DEDİĞİNİZ İÇİN DE KALKIP UÇMUYORUZ...
BU KİTAPTA ÇİZERİMİZİN KATKISIYLA;
SİZİN AKLINIZLA, KENDİ ÖZELEŞTİRİMİZİ DE
İÇİNE KATARAK, BİZ DE EĞLENMEK İSTEDİK...
BUYRUN EFENDİM...

GAAK!

Yazan
ve
çizen:
ŞEVKET
YALAZ

PEK UZAK DEĞİL...

"2053 yılındaki İstanbul için, İstanbul'lulara göndermedir..."

**çöp adam bile çizemem demeyin
çöp adam bile çizebilirsiniz!**

aziz yavuzdoğan'dan
basit yöntemlerle
ve örnekleriyle,
alıştırmalı çizim tekniği
ve bilgilendirme kitabı...

7'den 77'ye herkes için
Tam 34 konu başlığı

eskiay

www.azizyavuzdogan.com

aziz yavuzdoğan
tin ve ten
şiir izleri

seviştikçe hayatla, ölüm dedikodu üretir...

**SIYAH
BEYAZ**

"Seviştikçe
hayatla,
ölüm
dedikodu
üretir..."

aziz
yavuzdoğan

şiir izleri

**SIYAH
BEYAZ
KİTAP**

aziz yavuzdoğan
**ertesi
dün**
şiir izleri

Kaf Dağının ardında bir Zümrüd-ü Anka...
O ki; Beni öldürür, kendini doğurur her defasında!

TUNG
YAYINCILIK

"Kaf
Dağının
ardında
bir
Zümrüd-ü
Anka...
O ki; Beni
öldürür,
kendini
doğurur
her
defasında!"

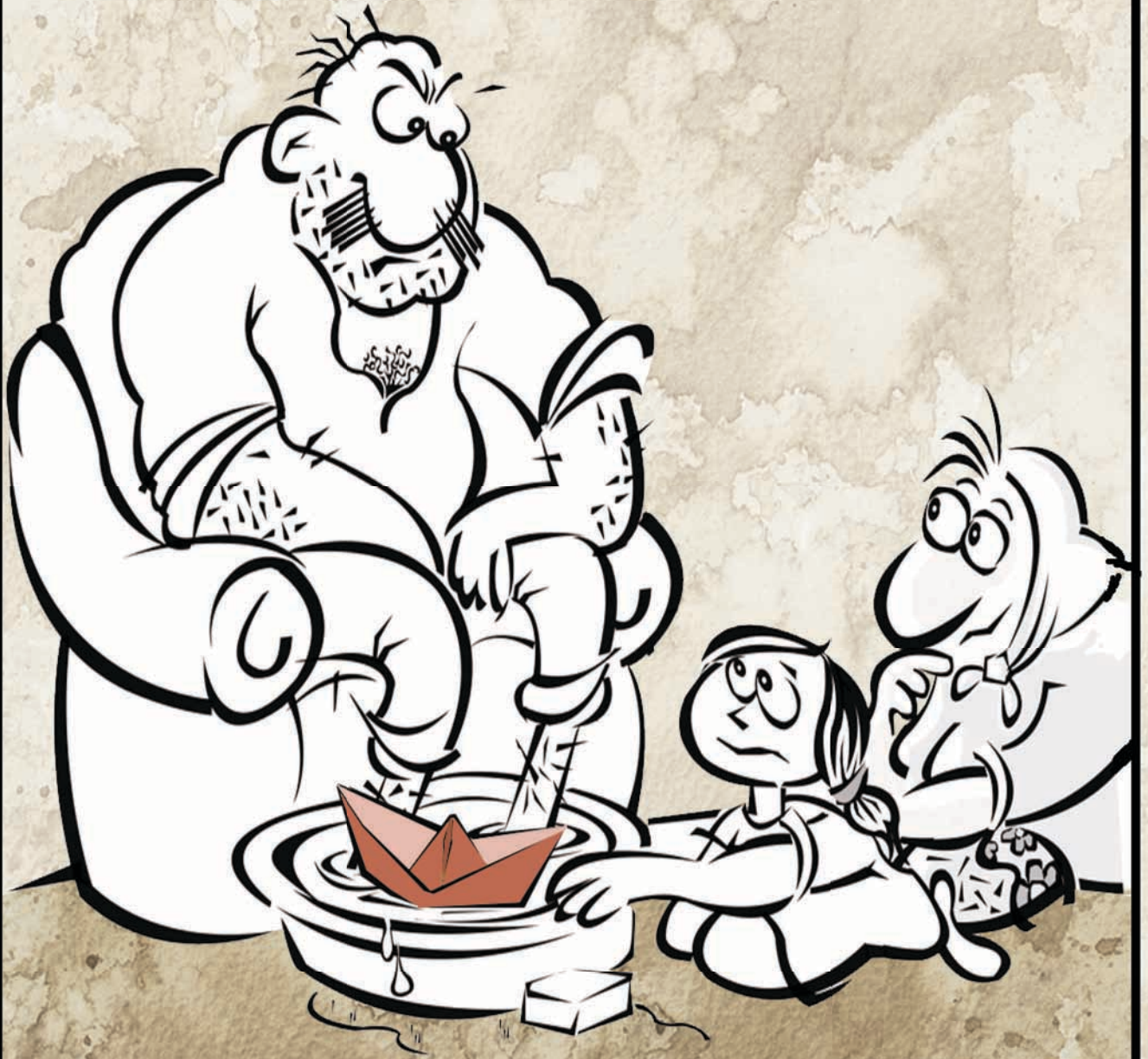
aziz
yavuzdoğan

şiir izleri

TUNG
YAYINCILIK

yazısız şeyler...

aziz yavuzdoğan

AZİZ YAVUZDOĞAN.